Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2026/5419

2026 10 16

TARYBOS REKOMENDACIJA

2026 m. spalio 9 d.

kuria Graikijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas)

(C/2026/5419)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 ([1]), ypač į jo 26 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

(1) pagrindiniai ES ekonomikos valdymo sistemos elementai yra Reglamentas (ES) 2024/1263 kartu su iš dalies pakeistu Reglamentu (EB) Nr. 1467/97 ([2]) ir iš dalies pakeista Tarybos direktyva 2011/85/ES ([3]). Šia sistema siekiama skatinti patikimus ir tvarius viešuosius finansus, tvarų ir integracinį augimą bei atsparumą įgyvendinant reformas bei pasitelkiant investicijas ir užkirsti kelią perviršiniam valdžios sektoriaus deficitui. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir skiriamas dėmesys vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingam bei nuosekliam taisyklių laikymosi užtikrinimui;

(2) vienintelis kiekvienos valstybės narės metinės biudžeto priežiūros veiklos rodiklis ir ekonomikos valdymo sistemos pagrindas yra pagal Reglamento (ES) 2024/1263 17 straipsnio 1 dalį, 19 arba 20 straipsnį Tarybos rekomendacijoje nustatytas didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas. Toje Tarybos rekomendacijoje nustatytas didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas sąlygoja ketverių arba penkerių metų biudžeto apribojimą, grindžiamą ketverių metų koregavimo laikotarpiu, kuris gali būti pratęstas papildomam ne ilgesniam kaip trejų metų laikotarpiui;

(3) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 26 straipsnį („Nacionalinė nukrypti leidžianti išlyga“) sistemoje numatoma lanksčiai taikyti taisykles, kai išskirtinės aplinkybės, kurių valstybė narė negali kontroliuoti, daro didelį poveikį viešiesiems finansams. Tokiu atveju, gavusi valstybės narės prašymą ir remdamasi Komisijos rekomendacija, pagrįsta jos analize, Taryba per keturias savaites nuo Komisijos rekomendacijos pateikimo gali priimti rekomendaciją, kuria valstybei narei leidžiama nukrypti nuo jai Tarybos nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, kai i) išskirtinės aplinkybės, kurių valstybė narė negali kontroliuoti, ii) daro didelį poveikį atitinkamos valstybės narės viešiesiems finansams ir iii) jei toks nuokrypis nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu. Taryba turi nustatyti tokio nuokrypio terminą;

(4) Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą ir jo padariniai yra egzistencinis iššūkis Europos Sąjungai. Komisija paragino valstybes nares prašyti koordinuotai aktyvuoti Stabilumo ir augimo pakto nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą, kad būtų galima remti ES pastangas greitai ir reikšmingai padidinti gynybos išlaidas ([4]); 2025 m. kovo 6 d. šį pasiūlymą palankiai įvertino Europos Vadovų Taryba;

([1]) OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (OL L 209, 1997 8 2, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/2024-04-30).
([3]) 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (OL L 306, 2011 11 23, p. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/2024-04-30).
([4]) Komisijos komunikatas „Atsižvelgimas į gynybos išlaidų padidinimą Stabilumo ir augimo pakte“, Briuselis, 2025 3 19, C (2025) 2000 *final*.

(5) gavusi Graikijos prašymą, 2025 m. liepos 8 d. Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, priėmė rekomendaciją, kuria Graikijai leidžiama nukrypti nuo rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, kad būtų galima didinti gynybos išlaidas ([5]). Šia lankstumo galimybe siekiama sudaryti palankesnes sąlygas pereiti prie didesnio gynybos išlaidų lygio, jei tai nekelia pavojaus fiskaliniam tvarumui vidutinės trukmės laikotarpiu.

(6) 2026 m. birželio 3 d. komunikate Komisija paskelbė, kad nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos taikymo sritis galėtų būti išplėsta, kad apimtų priemones, dėl kurių valstybės narės nusprendė po 2026 m. vasario 28 d. ir kuriomis stiprinamas Europos energetikos sistemos struktūrinis atsparumas ir sparčiau atsisakoma iškastinio kuro (toliau – energetinio saugumo priemonės) ([6]). 2026 m. rugpjūčio 18 d. Komisija paskelbė pranešimą su papildomomis gairėmis valstybėms narėms dėl energetinio saugumo priemonių papildomo lankstumo taikymo srities ir struktūros ([7]). Siekiant užtikrinti, kad nekiltų pavojus fiskaliniam tvarumui, ir apriboti būtiną fiskalinio koregavimo didinimą vėlesniais laikotarpiais, dabartinė 1,5 % BVP viršutinė riba lieka nepakitusi ir taikoma tiek su gynyba, tiek su energetika susijusiam lankstumui. Be to, energetinio saugumo priemonėms suteiktas lankstumas neturėtų viršyti 0,3 % BVP per metus, o bendras lankstumas iki 2028 m. pabaigos neturėtų viršyti 0,6 % BVP;

(7) 2026 m. rugpjūčio 6 d. Graikija Tarybai ir Komisijai pateikė prašymą išplėsti nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos taikymą, kad būtų įtrauktos papildomos energetinio saugumo didinimo priemonės. Savo prašyme Graikija pabrėžia karinių veiksmų Persijos įlankoje, kurie kelia pavojų ilgalaikiam energetiniam Europos saugumui, padarinius. Ši padėtis yra išskirtinė aplinkybė, kurios valstybė narė negali kontroliuoti, todėl reikia gerokai padidinti valdžios sektoriaus išlaidas, kad būtų sumažinta priklausomybė nuo importuojamo iškastinio kuro ir su juo susijęs pažeidžiamumas ir taip prisidėta prie energetinio saugumo;

(8) savo prašyme Graikija pateikia pradinį planuojamų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų energetinio saugumo priemonių, kurios daro tiesioginį poveikį biudžetui, dėl kurių sprendimas priimtas po 2026 m. vasario 28 d. ir kuriomis siekiama sumažinti priklausomybę nuo importuojamo iškastinio kuro ir sustiprinti Europos saugumą, sąrašą. Numatytomis priemonėmis bus remiamos investicijos į, pvz., fotovoltines plokštes, švarios energijos kaupimą, šilumos siurblius ir vandens šildytuvus, viešųjų pastatų ir infrastruktūros energinę renovaciją, taip pat geležinkelių sistemos tobulinimą. Remiantis preliminariu vertinimu, šios numatytos priemonės galėtų patekti į energetinio saugumo lankstumo taikymo sritį. Šis pradinis vertinimas neturi įtakos būsimiems tinkamumo vertinimams, kuriuos turi atlikti Komisija. Priemonės turėtų būti tikslinės, ekonomiškai efektyvios ir parengtos taip, kad jų poveikis mažinant priklausomybę nuo iškastinio kuro ir (arba) taupant energiją būtų kuo didesnis. Kai aktualu, taip pat reikės atsižvelgti į susijusius infrastruktūros poreikius, visų pirma – naujų arba atnaujintų tinklo pajėgumų;

(9) vykdydama reguliarią fiskalinę priežiūrą, visų pirma siekdama nustatyti su energetinio saugumo priemonėmis susijusį lankstumą, į kurį reikėtų atsižvelgti nustatant Graikijos kontrolės sąskaitą ir vertinant, kaip laikomasi rekomenduojamo didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, Komisija įvertins konkrečių priemonių tinkamumą pagal jų aprėptį, papildomumą, tikslingumą ir ekonominį efektyvumą, taip pat jų poveikį biudžetui;

(10) šiuo tikslu Graikija turėtų du kartus per metus pateikti Komisijai konkrečių energetinio saugumo priemonių, kurios, jos nuomone, atitinka lankstumo pagal nacionalinę nukrypti leidžiančią išlygą reikalavimus, sąrašą ir jų tinkamumo bei poveikio biudžetui įrodymų. Šis reguliarus ataskaitų dėl energetikos priemonių teikimas bus du kartus per metus vykdomo fiskalinės priežiūros proceso dalis. Pavasario ataskaitos turėtų apimti praėjusių metų priemones ir jų biudžeto išlaidas bei einamųjų metų prognozes, o rudens ataskaitos turėtų apimti einamųjų metų priemones, taip pat kitų metų priemones, kurios buvo priimtos arba apie kurias paskelbta patikima ir pakankamai išsami informacija. Tai leis Komisijai vykdant fiskalinę priežiūrą atsižvelgti į konkrečias energetinio saugumo didinimo priemones, neviršijant didžiausių metinių ir bendrų viršutinių ribų, kurios sudaro atitinkamai 0,3 ir 0,6 % BVP;

([5]) 2025 m. liepos 8 d. Tarybos rekomendacija, kuria Graikijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) (OL C, C/2025/3965, 2025 8 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([6]) Komisijos komunikatas „2026 m. Europos semestras. Pavasario dokumentų rinkinys“ (COM(2026) 200 *final*).

([7]) Komisijos pranešimas „Gairės valstybėms narėms dėl nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos taikymo srities išplėtimo į energetinio saugumo sritį“ (OL C, C/2026/4514, 2026 8 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/4514/oj).

(11) ši rekomendacija pakeičia Rekomendaciją C/2025/3965 ([8]);

(12) šia rekomendacija nekeičiamos valdžios sektoriaus deficito, skolos bei grynųjų išlaidų apibrėžtys ir susijusios sąvokos. Tomis sąvokomis grindžiamus duomenis Graikija turi surinkti ir pateikti pagal Reglamentą (ES) 2024/1263, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 479/2009 ([9]) ir Reglamentą (ES) Nr. 549/2013 ([10]),

REKOMENDUOJA:

1. Iki 2028 m. Graikijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos rekomendacijoje C/2025/661 ([11]) nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo ir jį viršyti, jei tą didžiausią augimo tempą viršijančios grynosios išlaidos neviršija:

   i) sumos, kurią sudaro:

      a) gynybos išlaidų, išreikštų BVP procentais, padidėjimas nuo 2024 m. (bazinių metų);

      b) tinkamų priemonių, kuriomis didinamas energetinis saugumas, biudžeto išlaidos 2026–2028 m. laikotarpiu, kurių metinė suma neviršija 0,3 % BVP, o bendra suma per tą patį laikotarpį – 0,6 % BVP;

   ii) su sąlyga, kad bendras nuokrypis viršijant didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą neviršija 1,5 % BVP.

2. Po 2028 m. Graikija vis dar gali nukrypti nuo Tarybos rekomendacijoje pagal Reglamento (ES) 2024/1263 17, 19 arba 20 straipsnį nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo ir jį viršyti, jei tą didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą viršijančios grynosios išlaidos yra susijusios su karinės įrangos pristatymu, dėl kurio sutartys sudarytos iki 2028 m. pabaigos, ir išlieka ne didesnės už pirmiau minėtą bendrą viršutinę ribą.

3. Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 22 straipsnio 7 dalį, šia rekomendacija leidžiami nuokrypiai nuo Tarybos nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo Graikijos kontrolės sąskaitoje nebus registruojami kaip debetai.

4. Kad būtų užtikrintas teisingas papildomų išlaidų registravimas, Graikija faktinius ir planuojamus duomenis, susijusius su bendromis gynybos išlaidomis (COFOG 02 skyrius), įskaitant investicijas į gynybą (COFOG 02 P.51 skyrius), taip pat išlaidomis, kurios turi būti finansuojamos į COFOG 02 skyrių nepatenkančiomis SAFE paskolomis, turi įtraukti:

   a) už laikotarpį nuo 2021 m. iki T–1 metų (T metai yra einamieji metai) – į ataskaitas Komisijai (Eurostatui) pagal Tarybos reglamentą (ES) Nr. 479/2009;

   b) už laikotarpį nuo 2021 m. iki T (einamųjų) metų – į nacionalinius vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinius struktūrinius planus ir metines pažangos ataskaitas pagal Reglamento (ES) 2024/1263 11 straipsnio 1 dalį, 15 straipsnį ir 21 straipsnio 1 dalį;

   c) už T (einamuosius) ir T+1 metus – į biudžeto planų projektus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 472/2013 ([12]).

([8]) 2025 m. liepos 8 d. Tarybos rekomendacija, kuria Graikijai leidžiama nukrypti nuo Tarybos pagal Reglamentą (ES) 2024/1263 nustatyto didžiausio grynųjų išlaidų augimo tempo, (nacionalinės nukrypti leidžiančios išlygos aktyvavimas) (OL C, C/2025/3965, 2025 8 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3965/oj).

([9]) 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 479/2009 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties priede pateikto Protokolo dėl perviršinio deficito procedūros taikymo (OL L 145, 2009 6 10, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/479/2014-09-01).

([10]) 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/549/2025-09-01).

([11]) 2025 m. sausio 21 d. Tarybos rekomendacija, kuria pritariama Graikijos nacionaliniam vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniam struktūriniam planui (OL C, C/2025/661, 2025 2 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/661/oj).

([12]) 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo (OL L 140, 2013 5 27, p. 1).

5. Kad būtų užtikrintas teisingas registravimas, šios rekomendacijos tikslais 2026–2028 m. Graikija turi pranešti Komisijai apie konkrečias energetinio saugumo didinimo priemones. Teikiant Komisijai ataskaitas apie šias konkrečias priemones turėtų būti laikomasi ataskaitų šablono, kurį turi pateikti Komisija, įskaitant informaciją apie įgyvendinimo padėtį, jų tinkamumo įrodymus, ir jos turėtų būti skaidriai ir apdairiai įvertintos kiekybiškai. Ataskaitos turi būti teikiamos du kartus per metus, pavasarį – iki balandžio 15 d., o rudenį, teikiant biudžeto planų projektus, – iki spalio 15 d.

Ši rekomendacija skirta Graikijos Respublikai.

Priimta Liuksemburge 2026 m. spalio 9 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

S. HARRIS